

Väliyhteisölaki ja sen soveltamisalaa koskevat kysymykset

Yritysjuridiikan
kandidaatintutkielma

Laatija:
Sakari Kurvinen

Ohjaaja:
Prof. Reijo Knuutinen

24.4.2025
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidatutkielma

Oppiaine: Yritysjuridiikka

Tekijä: Sakari Kurvinen

Otsikko: Väliyhteisölaki ja sen soveltamisalaa koskevat kysymykset

Ohjaaja: Prof. Reijo Knuutinen

Sivumäärä: 34 sivua

Päivämäärä: 24.4.2025

Tutkielma käsittelee Suomen väliyhteisölainsäädäntöä, sen kehitystä ja soveltamista kansainvälisessä kontekstissa, etenkin OECD:n BEPS-hankkeen ja EU:n veronkiertodirektiivin valossa. Tarkastelun keskiössä ovat määräysvallan ja verotuksen tason kriteerit väliyhteisön määrittelyssä sekä lakiin liittyvät soveltamisongelmat, kuten kaksinkertainen verotus ja hallinnollinen taakka. Tutkielmassa vertaillaan Suomen hyödyntämää mallia kansainvälisiin malleihin ja tutkitaan sen erityispiirteitä. Johtopäätöksenä esitetään, että vaikka Suomen väliyhteisölainsäädäntö on tehokasta voittojen keinotekoisien siirtelyn estämisessä, vaatii se edelleen kehittämistä selkeyden, ennakoitavuuden ja EU-perusvapauksien mukaisuuden parantamiseksi.

Avainsanat: väliyhteisölaki, veronkiertodirektiivi, BEPS-hanke, määräysvalta, kaksinkertainen verotus

SISÄLLYS

Johdanto	7
1.1 Taustaa	7
1.2 Tutkimusongelma	8
1.3 Tutkimusmetodi	9
2 Väliyhteisölain tausta, tarkoitus ja kehitys	11
2.1 Lain synty ja alkuperäinen tarkoitus	11
2.2 Kansainvälinen kehys	12
2.2.1 Veronkiertodirektiivi	12
2.2.2 OECD:n BEPS-hanke	13
2.2.3 Veronkiertodirektiivin implementointi Suomessa	14
2.3 Muutokset ja kehitys vuosien varrella	15
3 Väliyhteisölain soveltamisala ja keskeiset määritelmät	17
3.1 Väliyhteisön määritelmä	17
3.1.1 Määritelmä ja oikeudellinen perusta	17
3.1.2 Yhtiömuodot	18
3.2 Soveltamiskriteerit	19
3.2.1 Määräysvalta, suorat ja välilliset omistukset, etuyhteystahot	19
3.2.2 Matalan verotuksen maa	20
3.3 Poikkeukset ja erityistilanteet	21
3.3.1 Tosiasiallinen taloudellinen toiminta	21
3.3.2 Verosopimusvaltiot ja ETA-alueen yksiköt	23
4 Väliyhteisölain kansainväliset mallit ja Suomen järjestelmän erityispiirteet	25
4.1 Kansainväliset väliyhteisölain mallit ja niiden periaatteet	25
4.2 Suomen väliyhteisölain erityispiirteet	26
5 Väliyhteisölain soveltamisalan haasteet ja tulkintakysymykset	28
5.1 Kaksinkertainen verotus	28
5.2 Hallinnollinen taakka ja epäselvyydet	30
5.3 EU-oikeuden ja kotimaisen lainsäädännön ristiriidat	31
6 Yhteenveto	33

Lähteet**34**

Lyhenteet

ATAD	Anti-Tax Avoidance Directive
BEPS	Base Erosion Profit Shifting
EU	Euroopan unioni
GAAR	General Anti Avoidance Rule
KHO	Korkein hallinto-oikeus
KVL	Keskusverolautakunta
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development

Johdanto

1.1 Taustaa

Talouden globalisoitumisen myötä yritystoiminnan rakenteet sekä verotuksellinen ympäristö on muuttunut merkittävästi. Rajat ylittävät toimintamallit ovat yleistyneet ja näin ollen arvonmuodostus voi tapahtua erillään tuotannon sijaintipaikasta. Tuotot voidaan siirtää keinotekoisia toimintamalleja hyödyntämällä matalan verotuksen valtioihin. Keinotekoinen voittojen siirtäminen saattaa rapauttaa valtioiden veropohjaa sekä vaarantaa verotuksen oikeudenmukaisuutta.¹ Kansainväliset järjestöt ovat käynnistäneet toimenpiteitä verotuksen oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi. Vuonna 2013 OECD:n ja G20 maiden aloitettu BEPS-hanke (*Base Erosion and Profit Shifting*) on yksi kansainvälisistä toimenpiteistä, joilla pyritään varmistamaan muun muassa se, että voittoja verotetaan siellä missä taloudellinen toiminta ja arvonmuodostus todellisuudessa tapahtuvat. Toimenpiteiden tarkoituksena on vähentää verosuunnittelun mahdollistavia rakenteellisia ja lainsäädännöllisiä aukkoja. Väliyhteisösäännösten kehittäminen ja yhdenmukaistaminen ovat keskeisessä roolissa kansainvälisen verotuksen uudistamisessa.²

Suomessa väliyhteisölainsäädäntö on tullut voimaan 1.1.1995.³ Lain keskeisenä tarkoituksena on estää voittojen siirtämistä matalan verotuksen maihin. Väliyhteisöllä tarkoitetaan ulkomaista yksikköä, jonka verotus on merkittävästi kevyempää kuin Suomessa ja jossa verovelvollinen tai hänen lähipiirinsä on määräysvallassa.⁴ Lainsäädännön tavoitteena on varmistaa, että Suomesta peräisin oleva tulo verotetaan asianmukaisesti.⁵ Väliyhteisölainsäädäntö on kehittynyt merkittävästi sitten sen voimaantulon, etenkin OECD:n hankkeiden ja EU:n ATA-direktiivin (*Anti-tax avoidance directive*, jäljempänä veronkierodirektiivi) myötä. Lainsäädäntöä on täsmennetty ja laajennettu, jotta se vastaisi paremmin nykypäivän globaalia talousympäristöä.⁶

EU:n vuonna 2016 antaman veronkiertodirektiivin tarkoituksena oli vahvistaa sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevia sääntöjä.⁷

---

¹ OECD 2013 Addressing Base Erosion and Profit Shifting s. 5-8.

² OECD 2013 Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting s. 7-8.

³ Väliyhteisölaki 1217/1994 1 §.

⁴ Väliyhteisölaki 1217/1994 2 ja 3 §.

⁵ Verohallinto 2021 väliyhteisötulon verotus Suomessa dnro. VH/5275/00.01.00/202.

⁶ Ks. OECD Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting 15 toimenpidettä, Neuvoston direktiivit 2016/1164 ja 2017/952.

⁷ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164.

Direktiivin myötä Suomen tuli implementoida uudet väliyhteisökäytännöt omaan lainsäädäntöönsä, niin, että ne täyttävät EU:n asettamat vähimmäisvaatimukset, mutta eivät kuitenkaan ole ristiriidassa perusvapauksien kanssa. Sääntelyä tuli soveltaa kansallisesti 1.1.2019 alkaen.⁸ 2019 voimaan tulleen mallin mukaan ulkomaista yhteisöä voidaan pitää väliyhteisönä, jos verovelvollisella on yksin tai yhdessä etuyhteysosapuoliensa kanssa suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia äänivalta tai omistusosuus tai oikeus vähintään 25 prosenttiin yhtiön voitosta. Lakia muutettiin myös siltä osin, että yhtiön verotuksen tosiasiallinen taso sen kotivaltiossa tulee olla alhaisempi kuin 3/5 Suomen verotuksen tasosta, jotta yhteisö voidaan luokitella väliyhteisöksi.⁹

KHO on ratkaissut useita tapauksia, joissa on arvioitu yhteisön verotuksellista asemaa ja toiminnan tosiasiallista sisältöä. On esimerkiksi katsottu, että ulkomaista yhteisöä tulee kohdella väliyhteisölainsäädännön mukaan, jos sen verotus on selvästi Suomea kevyempää ja toiminta koostuu lähinnä passiivisen sijoitustoiminnan hallinnoinnista.¹⁰ Tulkinta ei ole kuitenkaan yksiselitteistä ja ulkomaisten yhteisöjen toimintaa tulee arvioida tapauskohtaisesti. Pelkkä matala verotus ei yksinään tee yhteisöstä väliyhteisöjä vaan olennaista on muun muassa myös se onko toiminnalla todellista liiketoiminnallista tarkoitusta vai onko kyseessä niin sanottu postilaatikko yksikkö, joka ei harjoita todellista merkittävää liiketoimintaa.¹¹

1.2 Tutkimusongelma

Tämän tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on selvittää, miten väliyhteisölaki on muuttunut vuosien varrella, miten sitä sovelletaan ja mitä keskeisiä kysymyksiä, ongelmia ja poikkeuksia soveltamisalaan liittyy. Tarkastelen erityisesti tilanteita, joissa ulkomainen yhteisö voi tulla katsotuksi väliyhteisöksi ja miten lainsäädäntö on kehittynyt kansainvälisten suositusten myötä. Pyrin tarkastelemaan ja arvioimaan miten Suomen lainsäädäntöä väliyhteisölain osalta on muutettu etenkin EU:n veronkiertoa ehkäisevien direktiivien asettamisen myötä, sekä OECD:n BEPS-hankkeen vaikutuksia. Pyrin myös vertailemaan kansainvälisesti erilaisten väliyhteisölain käytäntöjen eroja ja sitä, miten suomen käyttämä malli eroaa yleisimmistä malleista, joita EU maat käyttävät. Tarkastelen kokonaisuudessaan sitä, miten ulkomainen yhteisö nykyllä lainsäädännön

---

⁸ HE 218/2018 s. 1.

⁹ Väliyhteisölaki 2018/1364 2 §.

¹⁰ KVL 2023/41.

¹¹ Helminen 2016 s. 225.

nojalla arvioidaan väliyhteisöksi, esimerkiksi todellisen liiketoiminnan perusteella. Hyödynnän tutkimuksessa korkeimmanhallinto-oikeuden ennakkopäätöksiä.

Tutkimuksen rakenteen olen pyrkinyt luomaan mahdollisimman selkeäksi ja näin ollen luomaan helposti luettavan ja ymmärrettävän kokonaisuuden. Johdannon jälkeisessä kappaleessa tarkastelen väliyhteisölain historiallista kehitystä sekä kansainvälistä kehystä, etenkin OECD:n suositusten sekä EU:n direktiivien osalta. Pyrin tuomaan esiin sen, miten laki on muovautunut sellaiseksi kuin se nykypäivänä on. Kappaleessa käyn myös läpi lain tarkoitusta ja tavoitteita kansainvälisen verosuunnittelun ja veronkiertämisen ehkäisemiseksi. Seuraavassa kappaleessa perehdyn lain soveltamisalaan ja keskeisiin määritelmiin. Pyrin selventämään millä perustein yksikkö voidaan määritellä väliyhteisöksi ottaen huomioon mahdolliset poikkeukset lakia sovellettaessa.

Kappaleessa neljä syvennyn tutkimaan kansainvälisesti käytössä olevia väliyhteisölain malleja ja sitä, mitä erityispiirteitä Suomen käyttämä malli pitää sisällään. Pyrin tutkimuksessa keskittymään Suomen lainsäädännön näkökulmiin, mutta tässä kappaleessa avarran laajemmin katsetta EU-alueelle. Ennen yhteenvetoa viimeisessä kappaleessa selvitän väliyhteisölain soveltamisalan haasteita. Pyrin keskittymään lainsäädännön ongelma- ja tulkinnanvaraisiin kohtiin sekä tarkastelemaan EU-oikeuden ja Suomen lainsäädännön mahdollisia ristiriitoja.

1.3 Tutkimusmetodi

Tutkielmassa sovellan oikeusdogmaattista eli lainopillista tutkimusmetodia. Oikeusdogmaattinen metodi keskittyy voimassa olevan oikeuden tulkintaan ja arviointiin. Väliyhteisölakia koskevassa tutkielmassa tämä tarkoittaa voimassa olevan lainsäädännön, oikeuskäytännön ja oikeuskirjallisuuden analysointia.¹²

Tutkimuksessa selvitän, miten väliyhteisölakia sovelletaan etenkin Suomessa ja miten sen soveltamisalaa tulkitaan eri tilanteissa. Tämä edellyttää etenkin verolainsäädännön ja kansainvälisen verotuksen normien tarkastelua. Analysoin myös keskeisiä kansainvälisiä sääntelykehikkoja, kuten EU:n direktiivejä ja OECD:n veronkierron estämiseen tähtäviä suosituksia, sekä niiden vaikutuksia Suomen väliyhteisölainsäädäntöön.

Metodin mukaisesti hyödynnän tutkielmassani oikeuslähteinä lainsäädäntöä, lainvalmisteluaineistoa, hallinnollisia ohjeita ja oikeuskäytäntöä. Tarkastelen myös

---

¹² Hirvonen 2011 s.36-37.

oikeustieteellistä kirjallisuutta ja asiantuntija-artikkeleita, joiden avulla pyrin syventämään ymmärrystä väliyhteisölain tulkinnasta ja soveltamisesta käytännössä. Tavoitteena on tarjota kattava ja systemaattinen kuva siitä, miten väliyhteisölakia sovelletaan ja mitkä tekijät vaikuttavat sen tulkintaan ja rajauksiin, lainopillista metodologiaa hyödyntäen.

2 Väliyhteisölain tausta, tarkoitus ja kehitys

2.1 Lain synty ja alkuperäinen tarkoitus

Suomen lainsäädännössä väliyhteisölakia on sovellettu ensimmäisen kerran vuonna 1995 osana laajempaa kansainvälisen verotuksen kehittämistä.¹³ Lain ensisijaisena tarkoituksena oli estää Suomen verotuksen kiertämistä, jota toteutettiin matalan verotuksen maihin perustettuja yhteisöjä hyödyntämällä. Ennen verovuotta 1995 Suomalaiset yritykset ja yksityishenkilöt pystyivät hyödyntämään kevyesti verotettuja ulkomaisia yhteisöjä verosuunnittelussa, lykkäämällä verotustaan siihen asti, että yhtiö jakaa voittoja tai omistajat myyvät osuuksiaan tai jopa välttää verojen maksamisen kokonaisuudessaan.¹⁴ Väliyhteisölain käyttöönoton myötä yleisesti verovelvollisten veronalaiseksi tuloksi tulee laskea ulkomaisen väliyhteisön tulo, riippumatta siitä onko tuloa realisoitu vai ei.¹⁵ Väliyhteisölaki muodosti poikkeuksen peruslinjaukseen, jonka mukaan ulkomaisia yhteisöjä ei veroteta Suomessa, elleivät ne saa tuloja Suomesta.¹⁶

Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annettiin 16.12.1994. Laki tuli voimaan osaksi kansallista lainsäädäntöä 1.1.1995. Lain perusteella ulkomailla sijaitsevien yksiköiden Suomalaisia osakkaita voidaan verottaa osuudestaan ulkomaisen yksikön tuloon riippumatta siitä, jakaako se voitot ulos osinkoina vai ei.¹⁷ Lain tarkoituksena ei ole aiheuttaa aiheetonta verotusta, vaan estää keinotekoisesti ulkomaisiin matalan verotuksen valtioissa sijaitseviin yksikköihin siirrettyjen varojen verotuksen välttelyä verovelvollisen kotimaassa.¹⁸

Lain alkuperäinen tarkoitus on siis selkeä: estää Suomessa syntyneiden tulojen siirtämistä matalammin verotettuihin valtioihin ulkomaisia yhteisöjä hyödyntämällä. Vaikka lakia on muutettu sitten vuoden 1995 jälkeen, erityisesti EU:n veronkiertodirektiivin implementoinnin myötä vuonna 2019, on lain perustarkoitus veronkierron ja veropaon estämisessä säilynyt lähes muuttumattomana.¹⁹ EU:n väliyhteisösääntelyn keskeisenä tavoitteena on turvata jäsenvaltioiden yhtiöveropohja estämällä voittojen siirtyminen matalan verotuksen maihin ilman todellista

---

¹³ Väliyhteisölaki 1217/1994 8 §.

¹⁴ Verohallinto 2021 väliyhteisötulon verotus Suomessa Dnro. VH/5275/00.01.00/2021.

¹⁵ Väliyhteisölaki 1217/1994.

¹⁶ Knuutinen 2020 s. 236.

¹⁷ Väliyhteisölaki 1217/1994.

¹⁸ Helminen 2009 Tilisanomat.

¹⁹ Verohallinto 2021 väliyhteisötulon verotus Suomessa Dnro. VH/5275/00.01.00/2021.

taloudellista toimintaa. Vastaavissa tilanteissa kevyesti verotetun ja määräysvallassa olevan ulkomaisen yksikön tulot voidaan kohdentaa emoyhtiölle ja verottaa sen kotivaltiossa.²⁰

2.2 Kansainvälinen kehys

2.2.1 Veronkiertodirektiivi

Veronkiertodirektiivi on Euroopan unionin neuvoston antama veronkierron vastainen direktiivi, joka on ensimmäisen kerran annettu 12.7.2016. Veronkiertodirektiivillä pyritään vahvistamaan sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevia sääntöjä.²¹ Veronkiertodirektiivin ensimmäistä osaa täydennettiin 29.5.2017 annetulla täydennyksellä. Tarkoituksena on täydentää ensimmäistä osaa siltä osin kuin kyse on eroavaisuuksista verokohtelussa kolmansien maiden kanssa.²² Veronkiertodirektiivi asettaa vähimmäisvaatimukset, jotka jäsenvaltioiden tulee täyttää omissa lainsäädännöissään. Veronkiertodirektiivin sisältö perustuu pitkälti OECD:n antamiin suosituksiin.²³

Direktiivin ensimmäisen osan tarkoituksena on yhdenmukaistaa veronkiertoa ehkäiseviä sääntöjä EU:n alueella. Siinä erotellaan viisi eri toimenpidettä: korkovähennysrajoitus, maastapoistumisverotus, yleinen veronkierron vastainen sääntö, ulkomaisia väliyhtiöitä koskeva sääntö sekä verokohtelun eroavuudet.²⁴

Väliyhteisösäännöt velvoittavat jäsenvaltioita verottamaan ulkomaisen yhteisön tuloja, mikäli kyseinen yhteisö sijaitsee matalan verotuksen maassa ja kyseessä olevalla verovelvollisella on yksin tai hänen lähipiirinsä kanssa merkittävä omistusosuus tai oikeus merkittävään osaan yhteisön tuloksesta.²⁵

Veronkiertodirektiivi tarjoaa jäsenmaille vaihtoehtoisia ratkaisuja väliyhteisötulojen verotukseen. Valinta suoritetaan lähtökohtaisesti kahden vaihtoehtoisen tavan välillä. Jäsenmaa voi verottaa ja määritellä väliyhteisötuloja joko passiivisiin tulolähteisiin keskittyen tai epäaitojen järjestelyjen lähestymistavalla. Mallit poikkeavat toisistaan siinä, mitä tuloja verotetaan.²⁶ Jotkin valtiot ovat

---

²⁰ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 johdanto osa 12, ks. Myös art. 7.

²¹ Neuvoston direktiivi 2016/1164.

²² Neuvoston direktiivi 2017/952.

²³ Ks. Neuvoston direktiivi 2016/1164 johdanto osa 2 ja 2017/952.

²⁴ Neuvoston direktiivi 2016/1164 art. 4, 5, 6, 7, 9

²⁵ Neuvoston direktiivi 2016/1164 art. 7

²⁶ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 7.

implementoineet lainsäädäntöönsä ainoastaan passiivisia tuloja, kuten korkoja ja osinkoja verottavan mallin, kun taas osa valtioista soveltaa epäaitoihin järjestelyihin keskittyvää mallia, joka ottaa huomioon myös aktiiviset kulut.²⁷

Vuonna 2017 annetun veronkiertodirektiivin täydennyksen tarkoituksena on keskittyä etenkin hybridijärjestelyiden tarkentamiseen.²⁸ Tarkennusten kohteena ovat 2016 annetun direktiivin mukaiset verokohtelun eroavaisuudet maiden verojärjestelmien välillä.²⁹

Täydennykset aiempaan direktiivin sisältöön ovat paikallaan, sillä aiemman direktiivin ohjeistuksen perusteella verovelvolliset pystyivät hyödyntämään näitä eroavaisuuksia keventääkseen verotaakkaansa. Täydennyksen myötä myös EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa tehdyt järjestelyt sisältyvät sääntelyn piiriin. Direktiivi vaatii jäsenvaltioita poistamaan epäjohtonmukaisuudet, joissa tuloja siirretään valtiosta toiseen siten, etteivät ne ole veronalaisia missään maassa.³⁰

2.2.2 OECD:n BEPS-hanke

OECD:n ja G20-maiden vuonna 2013 käynnistämä BEPS -hanke pyrkii torjumaan kansainvälistä veronkiertoa ja estämään voitonsiirtoja matalan verotuksen valtioihin ilman todellista taloudellista toimintaa.³¹ Hankkeen taustalla on globalisaation kautta syntynyt ongelma, jonka seurauksena valtiot menettävät merkittäviä verotuloja ja näin ollen veropohja rapautuu. Rapautumisen yksi syistä on etenkin monikansallisten yritysten järjestelmällinen voittojen siirtäminen keinotekoisesti matalamman verotuksen valtioihin hyödyntämällä verojärjestelmän aukkoja.³² Vuonna 2016 ja 2017 EU:n antamat veronkierronvastaiset direktiivit perustuvat pitkälti BEPS toimenpiteisiin.³³

OECD julkaisi BEPS-hankkeen yhteydessä 15 toimenpideraporttia, jotka sisältävät kattavia suosituksia veron välttämisen estämiseksi. Toimenpiteet kattavat esimerkiksi väliyhteisölainsäädännön tiukentamisen, siirtohinnoittelun kiristämisen sekä uusien

---

²⁷ Deloitte 2021.

²⁸ Neuvoston direktiivi (EU) 2017/952.

²⁹ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 9.

³⁰ Neuvoston direktiivi (EU) 2017/952 ks. johdanto osa 5 ja 8.

³¹ OECD (2013) Action plan on Base erosion and profit shifting s.16-17.

³² Valtionvarainministeriö BEPS-arviointiraportti 2017 s. 11-13.

³³ Ks. Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 johdanto osa 1 ja 2 ja Neuvoston direktiivi 2017/952 johdanto osa 1, 2 ja 3.

raportointivelvollisuuksien käyttöönoton. Näiden suositusten tavoitteena on varmistaa, että yritykset maksavat veronsa siellä, missä ne tosiasiallisesti harjoittavat liiketoimintaa.³⁴

2.2.3 Veronkiertodirektiivin implementointi Suomessa

Veronkiertodirektiivin sääntöjen on sovellettava 28 eri yhteisöverojärjestelmään ja tästä syystä direktiivin säännöt on rajoitettu yleiselle tasolle. Täytäntöönpano jäi jäsenvaltioille, koska valtiot pystyvät itse muokkaamaan säännöt parhaimmalla tavalla sopimaan omaan verojärjestelmäänsä. Veronkiertodirektiivin tarkoituksena on varmistaa, että jäsenmaiden kansalliset lainsäädännöt noudattavat yhtenäistä linjaa. Näin pystytään varmentamaan oikeusvarmuus sekä yhteensopivuus perusoikeuksien kanssa.³⁵

Jäsenvaltioiden vapaus päättää miten tuovat Direktiivien sisällön omaan lainsäädäntöönsä toi kuitenkin mukanaan omat haasteensa. Implementoidessaan direktiivejä kansalliseen lainsäädäntöönsä, tulee jäsenvaltioiden kunnioittaa sekä EU:n perusvapauksia, että ATAD-direktiivin asettamia vähimmäisstandardeja. Monet maat ovat valinneet tiukempia keinoja osaksi lainsäädäntöään mitä ATAD-direktiivi velvoittaa. Vaikka vähimmäisvaatimukset täyttyisivät, ankarat kansalliset lainsäädännöt saattavat olla ristiriidassa EU:n perusvapauksien kanssa. Kansalliset lainsäädännöt menettävät sovellettavuutensa, jos ne rikkovat kumpaa tahansa vaatimuksista. Lähestymistapaa onkin kritisoitu, koska se ei ole onnistunut luomaan täysin yhdenmukaista veronkiertoa estävää standardia kaikissa jäsenvaltioissa.³⁶

Veronkiertodirektiivin sääntelyä on tullut soveltaa kansallisissa lainsäädännöissä 1.1.2019 eteenpäin.³⁷ Hallituksen jo käsitellyn esityksen mukaan Suomen väliyhteisölainsäädännössä muutoksia tuli tehdä ulkomaisen yksikön määräysvallan tulkitsemiseen niin, että yksikön katsominen väliyhteisöksi perustu entistä laajempaan omistus- ja äänivaltarajaan sekä tarkennettuun verotustasoon. Suomen lainsäädännössä nämä kriteerit ovat tiukempia kuin veronkiertodirektiivin asettamat minimivaatimukset.³⁸ Muutosten tavoitteena on ehkäistä tulojen siirtämistä matalasti verotettuihin maihin hyödyntäen keinotekoisia järjestelyitä.³⁹

---

³⁴ OECD (2013) Action plan on Base erosion and profit shifting s. 16-17.

³⁵ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 johdanto osa 3.

³⁶ Knuutinen & Itälä 2023 s.851-852.

³⁷ HE 218/2018 s. 3.

³⁸ HE 218/2018 s. 21-23.

³⁹ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 johdanto-osa 11.

2.3 Muutokset ja kehitys vuosien varrella

Suomen väliyhteisölainsäädännön muutokset, etenkin vuodesta 2019 eteenpäin pohjautuvat pitkälti OECD:n suosituksiin sekä EU:n veronkiertodirektiiviin. Muutosten pyrkimyksenä on ollut yhdenmukaistaa lainsäädäntöjä sekä taistella veropohjan rapautumista vastaan.⁴⁰

Veronkiertodirektiivin artikla 7 edellyttää jäsenmailta väliyhteisösäännösten käyttöönottoa tai päivittämistä, mikäli ne eivät ole yhdenmukaiset direktiivin kanssa.⁴¹ Suomen nykyistä kansallista sääntelyä ei varsinaisesti ollut tarvetta tiukentaa tai huojentaa veronkiertodirektiivistä huolimatta, sillä se vastasi jo varsin hyvin veronkiertodirektiivin asettamia vaatimuksia.⁴² Lakiin kuitenkin sisällytettiin tarkennuksia, aidon taloudellisen toiminnan tulkintaa koskien sekä raportointivaatimuksia matalan verotuksen maissa sijaitsevien yksiköiden osalta.⁴³

Konkreettisia muutoksia laissa on tehty määräysvallan rajan alentamiseen. Aikaisempi raja oli 50 prosenttia, mutta lain muutoksen myötä rajaa laskettiin 25 prosenttiin, mikäli verovelvollisella on yksin tai etuyhteydessä olevien kanssa suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia yksikön pääomasta, äänivallasta tai oikeudesta sen voittoon. Myös verotuksen tason arviointia tarkennettiin niin, että ulkomaisen yksikön verotuksen tason tulee olla alle 3/5 Suomen verotuksen tasosta, jotta se voitaisiin katsoa väliyhteisöksi.⁴⁴ Muutokset ovat laajentaneet väliyhteisölain soveltamisalaa myös luonnollisiin henkilöihin. Lain soveltaminen on myös tarkentunut veroviranomaisten tehostuneen tietojenvaihdon myötä. Näin ollen väliyhteisölaki on kehittynyt keskeiseksi osaksi veronkierron torjuntaa Suomessa.⁴⁵ Lakiin sisällytettiin myös kohta, jonka mukaan osuus ulkomaisen väliyhteisön tuloon on rajoitetusti verovelvollisen veronalaista tuloa, mikäli osuus liittyy rajoitetusti verovelvollisen Suomessa olevaan kiinteään toimipaikkaan.⁴⁶ Suomen kansallinen säännös on veronkiertodirektiivin minimivaatimuksia tiukempi verotuksen tason sekä määräysvallan osalta.⁴⁷

---

⁴⁰ HE 218/2018 s. 3.

⁴¹ Neuvoston direktiivi (EU) art. 7.

⁴² HE 218/2018 s. 24.

⁴³ HE 218/2018 s. 15-17 ja 25-30.

⁴⁴ Väliyhteisölaki 2018/1364 2 §.

⁴⁵ Knuutinen 2020 s. 236.

⁴⁶ Väliyhteisölaki 2018/1364 2 §.

⁴⁷ HE 218/2018 s. 23-24.

3 Väliyhteisölain soveltamisala ja keskeiset määritelmät

3.1 Väliyhteisön määritelmä

Väliyhteisölainsäädännön keskeisenä tavoitteena on estää veropohjan rapautumista tilanteissa, joissa tuloja siirretään matalanverotuksen maihin, ilman aitoa taloudellista perustetta. Väliyhteisöksi katsotaan sellainen ulkomainen yksikkö, jonka omistajien määräysvalta sekä verotuksellinen asema täyttävät tietyt lainsäädännölliset kriteerit. Suomen väliyhteisölaki perustuu lakiin ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta⁴⁸ sekä EU:n veronkiertodirektiiviin.⁴⁹

3.1.1 Määritelmä ja oikeudellinen perusta

Väliyhteisölain mukaan väliyhteisöksi luokitellaan ulkomaiset yhteisöt, jotka ovat Suomessa yleisesti verovelvollisten henkilöiden määräysvallassa ja jonka verotuksen taso yhteisön sijaitsemassa valtioissa on alle 3/5 siitä määrästä veroja, joita yhteisölle koituisi Suomessa. Tämä määritelmä perustuu kahteen pääkriteeriin: määräysvalttaan ja verotuksen tasoon.⁵⁰

väliyhteisölain mukaan ulkomaista yksikköä pidetään väliyhteisönä, jos

- ”Verovelvollisella on yksin tai yhdessä verovelvolliseen etuyhteydessä olevien yksiköiden ja luonnollisten henkilöiden kanssa suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia äänioikeuksista yksikössä, omistuksessaan suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia yksikön pääomasta tai oikeus saada vähintään 25 prosenttia yksikön voitosta tai varallisuuden tuotosta, ja”
- ”Yksikön verotuksen tosiasiallinen taso yksikön verotuksellisen kotipaikan mukaisella lainkäyttöalueella on alhaisempi kuin 3/5 Suomessa asuvan yhteisön verotuksen taso täällä.”⁵¹

---

⁴⁸ Väliyhteisölaki 1217/1994.

⁴⁹ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164.

⁵⁰ Väliyhteisölaki 1217/1994 2 § ja 3 §.

⁵¹ Väliyhteisölaki 2018/1364 2 §.

Veronkiertodirektiivi asettaa minimivaatimukset jäsenvaltioille väliyhteisösääntelyn osalta.⁵² Jäsenvaltioiden on säädettävä omat lainsäädäntönsä niin, että verovelvollisen katsotaan olevan verovelvollinen asuinvaltioonsa sellaisen ulkomaisen yksikön tulosta, joka täyttää väliyhteisön kriteerit. Määräysvallan osalta direktiivin artikla 7 tarkentaa vaatimuksia: ”verovelvollisella on yksin tai yhdessä siihen etuyhteydessä olevien yritysten kanssa suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia äänioikeuksista tai omistuksessaan suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia pääomasta taikka oikeus saada yli 50 prosenttia tämän yksikön voitosta”.⁵³ Kuten aiemmin mainittu, jäsenvaltiot saavat asettaa ankarampia vaatimuksia, kuin mitä veronkiertodirektiivi asettaa minimivaatimuksiksi, kunhan kansallinen lainsäädäntö ei ole ristiriidassa perusvapauksien kanssa. Suomen asettama raja määräysvallalle on veronkiertodirektiivin minimivaatimuksia tiukempi.⁵⁴ Verotuksen tasosta samaisessa artiklassa mainitaan: ”yksikön kiinteän toimipaikan voitostaan maksama tosiasiallinen yhteisövero on alempi kuin sen yhteisövero, joka yksiköltä tai kiinteältä toimipaikalta olisi kannettu verovelvollisen jäsenvaltiossa sovellettavan yhteisöverojärjestelmän mukaisesti, ja yksikön tai kiinteän toimipaikan voitostaan tosiasiallisesti maksaman yhteisöveron erotus”.⁵⁵

Suomen lainsäädäntö noudattaa direktiivin peruseriaatteita, mutta sisältää myös erityispiirteitä. Suomessa väliyhteisölaki soveltuu sekä yhteisöihin että luonnollisiin henkilöihin. Laista löytyy myös poikkeuksia, jotka voivat rajata sen soveltamisalaa.⁵⁶

3.1.2 Yhtiömuodot

Suomessa väliyhteisötulo on veronalaista tuloa sekä yleisesti verovelvollisille luonnollisille henkilöille että oikeushenkilöille.⁵⁷ Yksittäinen henkilö voi joutua väliyhteisölain soveltamisen piiriin, mikäli hän omistaa riittävän osuuden ulkomaisesta yksiköstä.⁵⁸ Väliyhteisönä voidaan pitää ulkomaista yhtiötä, rahastoa, säätiötä tai trustia.⁵⁹

Väliyhteisölain soveltamisala kattaa laajalti erilaisia yhtiöitä sekä muita yksiköitä. Mikä tahansa tuloverolain mukaisesti yhteisönä eli erillisenä verovelvollisena käsiteltävä ulkomainen yhtiömuoto

⁵² Ks. Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 ja 2017/952.

⁵³ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 7 kohta 1 a.

⁵⁴ HE 218/2018 s. 21-23.

⁵⁵ Neuvoston direktiivi 2016/1164 art. 7 kohta 1 b.

⁵⁶ Verohallinto 2021 Dnro. VH/5275/00.01.00/2021.

⁵⁷ HE 218/2018 s. 19-21.

⁵⁸ Knuutinen 2020 s. 236.

⁵⁹ HE 218/2018 s. 19-21.

tai varallisuusmassa voidaan määritellä väliyhteisöksi. Suomen lainsäädännön mukaan myös kuolinpesiä käsitellään yhteisinä, joten myös ulkomaiset kuolinpesät voivat periaatteessa kuulua lain soveltamisalan alaisuuteen. Mitä useammin väliyhteisöt ovat kuitenkin yhtiöitä, minkä takia väliyhteisökäsitteen rinnalla voidaan puhua termistä väliyhtiö.⁶⁰ Veronkiertodirektiivin sääntely ei rajoita soveltamista ainoastaan tiettyihin yhtiömuotoihin, vaan jäsenvaltioille on jätetty harkinnanvaraa tältä osin. Kaikki oikeushenkilöt, jotka voivat toimia verotuksellisinä väliyhteisinä kuuluvat sääntelyn soveltamisalaan.⁶¹

Väliyhteisösääntelyssä keskeinen käsite on myös etuyhteys. Joissakin tilanteissa väliyhteisö saattaa olla osa laajempaa konsernirakennetta, jossa suomalainen yritys tai yksityishenkilö hyödyntää ulkomaista väliyhteisöä verosuunnittelun keinona. Verohallinnon ohjeistuksen mukaan etuyhteydellä tarkoitetaan tilannetta, jossa suomalainen toimija voi vaikuttaa ulkomaisen yhteisön päätöksiin suoraan tai välillisesti.⁶²

3.2 Soveltamiskriteerit

3.2.1 Määräysvalta, suorat ja välilliset omistukset, etuyhteystahot

Määräysvalta perustuu tyypillisesti omistukseen tai äänivaltaan.⁶³ Joissakin tilanteissa kuten trustien ja muiden varallisuusmassojen kohdalla, määräysvalta voi perustua myös tuotto-oikeuteen.

Tämän tekee mahdolliseksi se, että kyseisissä rakenteissa omistusoikeus ja edunsaajataho on eriytetty toisistaan. Määräysvallan ei tarvitse ylittää 25 prosentin rajaa vaan tasan 25 prosenttia on riittävä.⁶⁴

Väliyhteisölain mukainen määräysvalta perustuu laajaan kokonaisarvioon, joka huomioi suorat ja välilliset omistukset, etuyhteystahot sekä lähipiirisuhteet. Lain mukaan etuyhteydessä verovelvolliseen on ”yksikkö tai luonnollinen henkilö, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosentin osuus verovelvollisen äänioikeuksista tai pääomasta tai oikeus saada vähintään 25 prosenttia sen voitoista.” Etuyhteydeksi lasketaan myös ”yksikkö, jolla on yhteys verovelvolliseen sen perusteella, että luonnollisella henkilöllä tai jollain yksiköllä suoraan tai välillisesti on sekä siitä

⁶⁰ Helminen 2016 s. 227.

⁶¹ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164, art. 7.

⁶² Verohallinto 2021 Dnro. VH/5275/00.01.00/2021.

⁶³ Väliyhteisölaki 2018/1364 2 §.

⁶⁴ Helminen 2016 s. 228.

että verovelvollisesta vähintään 25 prosentin osuus”.⁶⁵ Keskeinen osa määräysvallan arviointia muodostuu siitä, että etuyhteydessä olevien tahojen yhteenlaskettu omistusosuus ylittää 25 prosentin rajan. Näin ollen laki soveltuu myös pilkotuissa omistusrakenteissa, joissa yksikään taho ei suoraan hallitse määräävää osuutta. Näin pyritään estämään tilanteet, joissa määräysvalta on jaettu useille tahoille muodollisesti, pyrkimyksenä verotaakan vähentäminen.⁶⁶ Tämän tapaisissa tilanteissa tulot verotetaan omistusosuuksien suhteessa. Väliyhteisön muodostumista ja määräysvaltaa ei käsitellä erillisinä kokonaisuuksina, vaan ne muodostavat yhtenäisen tarkasteluperusteen.⁶⁷

Välillinen omistus on keskeinen huomioitava asia määräysvaltaa määritettäessä. Välillisessä omistamisessa verovelvollinen saattaa omistaa osan väliyhteisöstä yhden tai useamman ulkomaisen yhteisön kautta. Välillisiä omistuksia ei voida käyttää lain kiertämiseen. Määräysvaltaa arvioitaessa huomioidaan kaikkien etuyhteystahojen yhteenlaskettu omistus. Välilliset omistukset otetaan kokonaisuudessaan huomioon määräysvallan arvioinnissa. Niitä ei siis lasketa suhteellisesti erikseen.⁶⁸

3.2.2 Matalan verotuksen maa

Määräysvallan lisäksi toinen keskeinen kriteeri on ulkomaisen yksikön verotuksen taso. Yksikköön voidaan soveltaa väliyhteisölakia, jos sen tosiasiallinen verotuksen taso sen verotuksellisessa kotipaikassa on alle 3/5 siitä verotuksen tasosta, joka Suomessa vastaavalla yksiköllä olisi.⁶⁹ Suomen yhteisöveron ollessa 20 prosenttia tulee ulkomaisen yksikön yhteisöveroprosentin siis olla 12 prosenttia tai sen alle, jotta kyseisessä valtioissa sijaitseva yksikkö voitaisiin luokitella väliyhteisöksi. Verotuksellisella kotipaikalla tarkoitetaan lainkäyttöaluetta, jossa ulkomainen yksikkö katsotaan verotuksellisesti asuvaksi. Yksikkö voidaan katsoa asuvaksi tietyllä lainkäyttöalueella esimerkiksi rekisteröinnin tai johtopaikan perusteella. Verotustason määrittely ei ole yksiselitteistä ja siihen voi vaikuttaa useat tekijät. Verotuksen tason arvioinnissa huomioidaan nimellisen verokannan lisäksi mahdolliset verohuojennukset tai -vapaudet, joilla on vaikutusta yksikön verorasitukseen.⁷⁰

---

⁶⁵ Väliyhteisölaki 2018/1364 2 §.

⁶⁶ Helminen 2016 s. 228.

⁶⁷ Knuutinen & Itälä 2023 s. 862.

⁶⁸ Helminen 2016 s. 228.

⁶⁹ Väliyhteisölaki 1217/1994 2 §.

⁷⁰ Verohallinto 2021 Dnro. VH/5275/00.01.00/2021.

Verotuksellinen kotivaltio voi olla valtiollinen tai ei-valtiollinen lainkäyttöalue, kunhan sillä on itsenäinen veronkanto-oikeus. Gibraltar, Mansaari, Hongkong, Bahamansaaret ja Caymansaaret voivat toimia verotuksellisena kotipaikkana itsenäisten valtioiden lisäksi väliyhteisölakia sovellettaessa.⁷¹ Verouksellisesti suotuisia paikkoja voivat myös olla ne, joissa yleinen verotustaso on tavanomainen, mutta ulkomaalaisomisteisille yhtiöille on tarjolla erityisiä verohuojennuksia. Esimerkiksi Madeira houkuttelee yrityksiä tarjoamiensa veroetujen ansiosta. Laaja ja suotuisa verosopimusverkosto voi olla myös yksi houkutteleva tekijä yhtiöille, tästä esimerkkinä Alankomaat.⁷²

Korkein hallinto-oikeus on vahvistanut, että väliyhteisölain soveltamisessa ratkaisevaa ei ole ainoastaan yksikön nimellinen veroprosentti, vaan huomioon on otettava myös yksikön todellinen verorasitus. KHO 2012:118 ennakkoratkaisussa arvioitiin, oliko yksikön verotuksellinen asema sellainen, että sitä voitiin pitää väliyhteisönä. Oikeus katsoi, että yksikön verotusta on tarkasteltava kokonaistilanteen mukaan, ottaen huomioon mahdolliset verohelpotukset, verovapaudet ja käytännön verokohtelun. Tapaus havainnollistaa kuinka väliyhteisölain soveltaminen edellyttää tapauskohtaista analysointia.⁷³

3.3 Poikkeukset ja erityistilanteet

3.3.1 Tosiasiallinen taloudellinen toiminta

Toiminnan aitoutta ja yksikön todellista sijoittautumista arvioidaan veronkiertodirektiivin artiklassa 7. Direktiivin mukaan ulkomainen yksikkö voi jäädä väliyhteisölain soveltamisalan ulkopuolelle, mikäli voidaan katsoa, että ulkomainen yksikkö harjoittaa merkittävää taloudellista toimintaa asuinvaltiossaan.⁷⁴ Yksikön tulee olla kykenevä tekemään itsenäisiä päätöksiä liiketoimintansa toteuttamiseksi. Edellytysten on perustuttava tosiseikkoihin olosuhteet huomioon ottaen, joista voidaan päätellä yksikön itsenäinen ja aito toiminta sen kotipaikassa.

Toimintaa arvioidessa huomioon otetaan myös henkilöstön ja toimintaresurssien yhteys kyseessä oleviin varoihin ja riskeihin, joista yksikkö saa tulonsa. Muodollisten edellytysten täytyessäkin

---

⁷¹ Verohallinto 2021 Dnro. VH/5275/00.01.00/2021.

⁷² Helminen 2016 s. 229.

⁷³ Ks. KHO 2012:118.

⁷⁴ Merkittäväksi taloudelliseksi toiminnaksi katsotaan veronkiertodirektiivin 7 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan toiminta, johon liittyy henkilöstöä, laitteita, varoja ja tiloja.

yksikkö voi joutua väliyhteisösääntelyn piiriin, esimerkiksi tilanteissa, joissa varat tai riskit eivät ole yksikön hallussa ilman konsernin sisäisiä järjestelyjä. Tämän tyyppisessä tilanteessa toiminnan voidaan katsoa perustuvan epäaitoihin järjestelyihin, joiden tarkoituksena on veroedun hankkiminen. Direktiivissä mainitaan myös tilanteista, joissa tietyt alarajat eivät täyty ja näin ollen yksikkö voi jäädä sääntelyn ulkopuolelle. Yksiköt, joiden kirjanpidollinen voitto on alle 750 000 euroa ja muut tuotot alle 75 000 euroa voidaan katsoa kuuluvan tähän kategoriaan.⁷⁵

EU:n tuomionistuimen Cadbury Schweppes -ratkaisun mukaan sijoittautumisvapautta voidaan rajoittaa tilanteissa, joissa yksikkö on sijoittautunut tiettyyn valtioon ainoastaan näennäisesti eikä harjoita siellä todellista taloudellista toimintaa. Tällöin voidaan katsoa kyseessä olevan keinotekoinen järjestely, johon jäsenvaltiolla on oikeus soveltaa veronkierron estämiseen tähtääviä toimenpiteitä, kuten väliyhteisösäännöksiä. Tilanteiden arvioinnin tulee perustua objektiivisiin ja ulkopuolisten havaittavissa oleviin kriteereihin.⁷⁶ Jotta yksikkö jäisi väliyhteisölain soveltamisalan ulkopuolelle, alhaisesta verotuksesta huolimatta, tulee sen harjoittaa itsenäistä toimintaa eikä sen tule toimia ainoastaan emoyhtiön asuinvaltiossa harjoittaman toiminnan muodollisena rakenteena.⁷⁷

Aito taloudellinen toiminta tarkoittaa siis toimintaa, jossa yksiköllä on todellinen läsnäolo ja taloudellinen tarkoitus. Edellytys täyttyy, kun yksikön harjoittama toiminta voidaan luokitella todelliseksi ja merkitykselliseksi, lähtökohtaisesti hyödyntämällä edellä mainittuja keskeisiä kriteerejä.⁷⁸ EU:n tuomionistuimen mukaan yksikön sijoittautumisvapaus voi tulla rajoitetuksi, jos kyseessä on keinotekoinen järjestely, jonka pääasiallisena tarkoituksena on saada verohyötyjä ja joka ei toimi todellisen taloudellisen toiminnan periaatteiden mukaisesti.⁷⁹

Aito taloudellinen liiketoiminta on tärkeä käsite myös direktiivin yleisessä veronkiertosäännöksessä (*GAAR, General anti avoidance rule*). GAAR-säännökset sisältyvät maiden verolainsäädäntöön ja niiden tarkoituksena on torjua veronkiertoa. Näitä säännöksiä sovelletaan tyypillisesti tarkastelemalla järjestelyiden todellista sisältöä. Verohyötyjä saatetaan myös rajoittaa tai evätä

---

⁷⁵ 2016/1164 1 luku 7 artikla kohdat 2 ja 3. Ks. Myös Verohallinnon ohje väliyhteisötulon verotus Suomessa (VH/5275/00.01.00/2021).

⁷⁶ C-196/04 Cadbury Schweppes, kohta 1.

⁷⁷ Tilisanomat 2009 Marjaana Helminen väliyhteisölain muutos

⁷⁸ Roberto Iaia 2021 s.250–252

⁷⁹ Tuomio 17.1.2008, Lammers & Van Cleeff NV–Belgische Staat, C-105/07.

tilanteissa, joissa taloudellinen substanssi on riittämätön.⁸⁰ Verovelvollinen voi todistaa liiketoiminnan olevan aitoa esittämällä taloudellisia ja kaupallisia perusteita. Mahdollisuus todistaa järjestelyiden aitous on tärkeää oikeusvarmuuden sekä verotuksen neutraalisuuden kannalta, koska kaikki verotehokkaat järjestelyt eivät automaattisesti ole veronkiertoa.⁸¹

Korkein hallinto-oikeus antoi vuonna 2025 ennakkopäätöksen KHO 2025:5, jossa käsittelyssä oli japanilainen rahasto. Suomalainen sijoittaja omisti merkittäviä osuuksia rahastossa. Rahasto perustettiin sijoittamaan sijoittajien varoja japanilaisiin listattuihin yhtiöihin. Rahasto on vapautettu tuloverosta Japanissa, joten määräysvallan sekä riittävän alhaisen verotuksen kriteerit täyttyvät kyseisessä tapauksessa, joka puolestaan herätti kysymyksen siitä, tulisiko rahastoa pitää väliyhteisönä Suomen verotuksessa. KHO totesi, että rahastolla oli käytössään tarvittavat resurssit sijoitustoimintansa harjoittamiseen sekä se toimi Japanin lainsäädännön mukaisesti. Rahasto ei siis ollut keinotekoinen järjestely vaan harjoitti aitoa taloudellista toimintaa. KHO katsoi, ettei rahastoa tullut pitää väliyhteisönä Suomen verotuksessa.⁸²

KPMG:n tulkinnan mukaan ennakkoratkaisussa katsottiin, ettei taloudellisen toiminnan poikkeus ole sovellettavissa rahastoihin, joilla ei ole fyysistä läsnäoloa kotivaltiossaan. Tämä KHO:n ratkaisu kuitenkin osoittaa, että taloudellisen toiminnan käsitettä on tarkasteltava joustavammin ja huomioiden toimialojen erityispiirteet.⁸³

3.3.2 Verosopimusvaltiot ja ETA-alueen yksiköt

Valtioiden välisillä verosopimuksilla pyritään estämään kaksinkertainen verotus sekä jakamaan verotusoikeudet valtioiden välillä ja näin ollen poistamaan verotuksellisia esteitä kansainvälisessä kaupassa ja siten lisätä valtioiden välistä taloudellista yhteistyötä. Toteutus tapahtuu ensisijaisesti jakamalla verotusoikeuksia ja vähentämällä verotuksellista epävarmuutta.⁸⁴ Suomen mahdollisuudet soveltaa väliyhteisölakia tiettyyn tuloon saattavat rajoittua tilanteissa, joissa verosopimus antaa

---

⁸⁰ Esimerkiksi näin voi tapahtua, kun yrityksen verotettavaa tuloa pienennetään järjestelyllä, jolla ei ole kohtuullista liiketaloudellista tarkoitusta, tai kun järjestelyn tarkoituksena on suoraan tai välillisesti muuttaa veron kohdistumista. Ks. Johansson, Å., Ø. Bieltvedt Skeie and S. Sorbe (2017) s. 8.

⁸¹ Roberto Iaia 2021 s.250-252

⁸² KHO 2025:5.

⁸³ KPMG 2025:5.

⁸⁴ OECD 2019 s. 5-7.

ulkomaiselle valtiolle oikeuden tietyn tulon verottamiseen. Näissä tilanteissa sopimus syrjäyttää kansallisen lainsäädännön siltä osin kuin sopimus ja lainsäädäntö ovat ristiriidassa.⁸⁵

Kansainvälisillä sopimuksilla pyritään myös varmistamaan se, että tulot tulevat varmasti verotetuksi vähintään jossain valtioissa. Niiden avulla pyritään myös ehkäisemään veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun mahdollisuuksia.⁸⁶

Huolimatta verosopimusten mahdollisista vaikutuksista väliyhteisölainsäädännön soveltamiseen, eivät ne kuitenkaan automaattisesti estä väliyhteisötulojen verottamista Suomessa. Tilanteet, joissa on erikseen verosopimuksen mukaan sovittu tietynlaisen tulon verottamisen rajoittamisesta, voidaan katsoa estävän kansallisen lain soveltamisen kyseessä olevan tulon verottamiseksi.⁸⁷

Tietojenvaihtosopimukset ovat verosopimusten ohella keskeisiä kansainvälisen väliyhteisövalvonnan kannalta. Tehokas tietojenvaihto mahdollistaa eri maiden verohallintojen välisen yhteistyön, joka puolestaan vahvistaa väliyhteisösääntelyn tehokasta toteuttamista.⁸⁸

Verosopimusten vaikutukset väliyhteisölainsäädännön soveltamiseen vaihtelee siinä mielessä, että sijaitseeko ulkomainen yksikkö Euroopan talousalueella, myöhemmin ETA, vai sen ulkopuolella. ETA-alueella lain soveltamisalaa rajoittaa EU:n sijoittautumisvapaus, jonka takia lakia sovelletaan ainoastaan epäaitoihin järjestelyihin.⁸⁹ Mikäli ETA-alueella toimintaa harjoittava yksikkö toteuttaa aitoa taloudellista toimintaa ja on todellisesti sijoittautunut asuinvaltioon, ei sitä katsota väliyhteisöksi, vaikka se täyttäisi väliyhteisölain soveltamisedellytykset.⁹⁰ Alueen ulkopuolella lakia sovelletaan laajemmin, mikäli määräysvallan- ja verotasonkriteerit täyttyvät. Verosopimukset saattavat kuitenkin rajoittaa Suomen verotusoikeutta ulkomaisen yksikön tuloihin.⁹¹ Alueen ulkopuolisissa tilanteissa poikkeuksellinen kohtelu esimerkiksi verohelpotusten muodossa edellyttää myös tiukempia ehtoja. Yksikön tulojen tulee pääosin koostua teollisesta tuotantotoiminnasta tai siihen verrattavissa olevasta toiminnasta. Alueen ulkopuolisen valtion tulee myös harjoittaa toimivaa tietojen vaihtoa Suomen kanssa, eikä se saa olla luokiteltu EU:n yhteistyöhaluttomien maiden listalle.⁹²

---

⁸⁵ Verohallinto 2023 Dnro. VH/6226/00.01.00/2022.

⁸⁶ OECD 2019 s. 5-7.

⁸⁷ Verohallinto 2023 Dnro. VH/6226/00.01.00/2022.

⁸⁸ OECD 2019 s. 5-7.

⁸⁹ Helminen 2016 s. 234.

⁹⁰ Verohallinto 2023 Dnro. VH/6226/00.01.00/2022

⁹¹ OECD 2019 s. 5-7.

⁹² Verohallinto 2023 Dnro. VH/6226/00.01.00/2022 Ks. Myös Euroopan unionin neuvoston lista veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista.

4 Väilyhteisölain kansainväliset mallit ja Suomen järjestelmän erityispiirteet

4.1 Kansainväliset väilyhteisölain mallit ja niiden periaatteet

Veronkiertodirektiivi velvoittaa jäsenvaltioita ottamaan väilyhteisösäännökset käyttöön, mutta se jättää harkinnanvaraa sille, miten valtiot implementoivat direktiivin sisällön osaksi omaa kansallista lainsäädäntöään. Artikla 7 tarjoaa kaksi vaihtoehtoista mallia, joiden perusteella jäsenvaltiot saavat päättää millä edellytyksillä ulkomaisen yksikön tulo verotetaan ja minkälaisiin tuloihin verotus kohdistuu.⁹³ Väilyhteisölainsäädännön tarve on ollut suurimmillaan maissa, joissa on paljon kansainvälisesti toimivia yrityksiä, varakkaita yksityishenkilöitä sekä huomattavia ulkomaille suuntautuvia pääomavirtoja. Lainsäädännön tehokkuuteen vaikuttaa myös merkittävästi verohallinnon valvontakyky sekä kansainväliseen tietojenvaihtoon osallistuminen.⁹⁴ OECD:n suositusten mukaan väilyhteisösäännökset tulisi suunnitella siten, että niiden avulla pystytään tehokkaasti puuttumaan tilanteisiin, jossa tuloja ohjataan alhaisen verotuksen valtioihin ilman liiketoiminnallista perustetta. Erityistä huomiota kiinnitetään esimerkiksi korkotulojen ja muiden rahoituserien siirtämiseen matalasti verotettuihin yksiköihin.⁹⁵

Ensimmäinen malleista perustuu passiivisten tulojen verottamiseen. Kyseistä mallia hyödyntävien verovelvollisten jäsenvaltioiden tulee sisällyttää veropohjaansa yksikön jakamattomat tulot tai kiinteän toimipaikan tulot, jotka kertyvät muun muassa koroista tai muista rahoitusvaroista, rojalteista ja osingoista.⁹⁶ OECD:n mukaan tämän lähestymistavan tavoitteena on tunnistaa erityisesti ne tulot, jotka ovat helposti siirrettävissä ja siksi alttiita voitonsiirroille.⁹⁷

Toinen veronkiertodirektiivin sallimista malleista perustuu keinotekoisien järjestelyiden verotukseen. Verovelvolliselle kohdistetaan ainoastaan sellaiset tulot, jotka ovat peräisin järjestelyistä, joilla ei ole todellista taloudellista perustetta ja joiden keskeisenä tarkoituksena on veroedun saavuttaminen. Kyseistä mallia sovellettaessa järjestelyjä pidetään epäaitoina niiltä osin

⁹³ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 7 ja johdanto-osa 12.

⁹⁴ Verohallinto 2021 väilyhteisölain ongelmakohdat s.64.

⁹⁵ OECD 2013 Action plan on Base Erosion and Profit Shifting s. 16-17

⁹⁶ Neuvoston direktiivi (EU) art. 7 kohta 2 a, ks. myös tarkemmat luokittelut tuloluokista art. 7 kohta 2 a.

⁹⁷ OECD 2015 Designing Effective CFC rules, action 3 – 2015 Final Report s. 44-47.

kuin yksikkö tai kiinteä toimipaikka ei omistaisi varoja tai ei olisi ottanut niitä riskejä, joista se saa tulonsa kokonaan tai osittain, mikäli yksikkö olisi sellaisen yrityksen määräysvallassa, jossa suoritetaan avaintoiminnot, jotka ovat olennaisia kyseisten varojen ja riskien kannalta sekä välttämättömiä kyseisen yksikön tulonmuodostumiselle.⁹⁸ Keinotekoisiiin järjestelyihin keskittyvä malli on näistä kahdesta suppeampi. Mallin tehokas soveltaminen edellyttää tapauskohtaista arviointia siitä, onko kyseessä epärehellinen järjestely vai ei. Malli pohjautuu pitkälti sijoittautumisvapauden suojaan ja sen soveltaminen saattaa edellyttää näyttöä siitä, että kyseessä on keinotekoinen järjestely.⁹⁹ Kyseinen lähestymistapa on erityisen tarkoituksen mukainen silloin, kun suurin osa tytäryhtiön tulopäätoöksistä tehdään verovelvollisen asuinvaltiossa.¹⁰⁰

Deloitte on selventänyt vuonna 2021 julkaistussa teoksessa *EU Anti-tax Avoidance Directive* direktiivin hyväksymien mallien ominaisuuksia sekä niiden yleisyyttä EU-maiden keskuudessa. Dokumentissa passiivisiin tuloihin keskittyvää mallia kutsutaan malli A:ksi ja epäaitoihin järjestelyihin keskittyvä on puolestaan malli B. Julkaisun mukaan mallin A soveltaminen on yleisin ratkaisu jäsenmaiden keskuudessa. 14 kaikista 28 maasta soveltaa passiivisiin tuloihin perustuvaa mallia lainsäädännössään. 10 jäsenmaata on implementoinut puolestaan mallin B käyttöönsä. Yhteensä neljällä maalla on käytössään yhdistelmä näistä tai ei kumpaakaan malleista. Suomi on yksi maista, joka ei ole ottanut käyttöönsä kumpaakaan malleista sellaisenaan.¹⁰¹

4.2 Suomen väliyhteisölain erityispiirteet

Suomen kansallinen väliyhteisösääntely poikkeaa EU-maiden yleisimmän käyttämistä sääntelyistä sekä soveltamisalaltaan että rakenteeltaan. Suomen järjestelmässä noudatetaan ns. *full inclusion*-mallia, jossa kaikki ulkomaisen yksikön tulot ovat lähtökohtaisesti veronalaisia. Tietyissä tilanteissa soveltamisedellytyksille saattaa kuitenkin ilmetä poikkeusperusteita, kuten toimialapoikkeama tai merkittävää taloudellista toimintaa.¹⁰² Suomen soveltama yksikkö- eli entity-pohjainen lähestymistapa eroaa veronkiertodirektiivissä määritellyistä malleista, joissa verotus kohdistetaan passiivisiin tuloihin tai keinotekoisiiin järjestelyihin.¹⁰³

⁹⁸ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 7.2.b.

⁹⁹ Ks. C-196/04 Cadbury Schweppes, kohta 1.

¹⁰⁰ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 johdanto-osa 12.

¹⁰¹ Deloitte 2021 s. 3.

¹⁰² Verohallinto 2021 Väliyhteisölain ongelmakohdat s. 128-129.

¹⁰³ HE 218/2018 s. 24 ks. myös Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 7.

Suomen sääntelyä voidaan pitää direktiivin vähimmäistasoa tiukempana, sillä se kattaa myös luonnolliset henkilöt, kun taas direktiivi rajoittuu yhteisöverovelvollisiin.¹⁰⁴ Vaikka Suomen sääntely ei erota passiivisia ja aktiivisia tuloja toisistaan, johtavat toimialapoikkeus ja substanssiperusteet usein saman kaltaisiin lopputuloksiin kuin passiivisiin tuloihin keskittyvässä mallissa. Suomen soveltamia väliyhteisökäytäntöjä voidaan pitää hallinnollisesti yksinkertaisina, mutta kaavamaisena, ainakin tilanteissa, joissa aktiivisiin tuloihin kohdistuva matala verotus tuo ne sääntelyn piiriin, kun taas passiiviset tulot voivat jäädä ulkopuolelle poikkeussäännösten vuoksi. Laki saattaa esimerkiksi kohdentua aktiivisiin tuloihin, joita verotetaan 11 prosentin verokannalla, mutta toimialapiirissä olevat verovapaat passiiviset tulot voivat tulla vapautetuiksi väliyhteisöverotuksesta.¹⁰⁵

Korkeimman hallinto-oikeuden vuoden 2012 ennakkopäätöksessä KHO 2012:114 käsiteltiin Suomalaisen yhtiön A Sveitsiin perustettavaa uutta yhtiötä B. Sveitsiläiseen yhtiöön oli tarkoitus keskittää konsernin tuotemerkkien omistus sekä keskushallinnon toiminnot. B-yhtiö hankkisi valmistuspalvelut erillisiltä tuotantoyhtiöiltä, vastaisi tuotekehityksestä sekä myynnin ja markkinoinnin johtamisesta. B:n tarkoituksena oli myös omistaa valmiit tuotteet. KHO katsoi, ettei B-yhtiön toimintaa voitu pitää teollisena tuotantotoimintana eikä siihen verrattavana muuna tuotantotoimintana ja näin ollen toimialapoikkeama ei soveltuisi B-yhtiön tapauksessa. Tämän perusteella B:tä tuli pitää väliyhteisölaissa tarkoitettuna A:n määräysvallassa olevana väliyhteisönä. A:n tulisi siis sisällyttää B:n tulot omaan verotukseensa Suomen väliyhteisölainsäädännön mukaisesti. Päätös perustui siihen, ettei B itse harjoittanut varsinaista tuotantotoimintaa, vaan hankki valmistuspalvelut erillisiltä tuotantoyhtiöiltä. B:n toimintaa ei siis voitu katsoa sellaiseksi aktiiviseksi liiketoiminnaksi, joka olisi sulkenut sen väliyhteisölainsäädännön soveltamisen ulkopuolelle.¹⁰⁶

---

¹⁰⁴ HE 218/2018 s. 19–21 ks. myös Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 1.

¹⁰⁵ Verohallinto 2021 väliyhteisölain ongelmakohtat s. 128–129.

¹⁰⁶ KHO 2012:114.

5 Väliyhteisölain soveltamisalan haasteet ja tulkintakysymykset

Väliyhteisölainsäädännön pohjimmaisena tavoitteena on ehkäistä veropohjan rapautumista ja estää voittojen siirtymistä matalan verotuksen maihin. Vaikka lain soveltamisala on kattava ei se kuitenkaan aina saavuta tarkoitustaan tehokkaasti. Soveltamisala voi tietyissä tapauksissa johtaa epäloogisiin lopputuloksiin. Eri tulotyyppien kohtelu, liiketoiminnan todellisten piirteiden arviointi sekä kaksinkertainen verotus ovat ongelmia, joihin saatetaan törmätä sääntelyä sovellettaessa. Epäloogisissa tilanteissa muun muassa ETA-alueella kerrytyt tulot saattavat jäädä sääntelyn ulkopuolelle, vaikka todellinen verorasitus olisi alhainen, kun taas toisaalta aktiivisesti elinkeinotoimintaa harjoittavat yritykset voivat joutua sääntelyn piiriin ainoastaan verotason perusteella. Lain soveltaminen saattaa aiheuttaa huomattavaa hallinnollista taakkaa sekä epävarmuutta verovelvollisille. Kriteerit kuten määräysvalta ja verotuksen taso saattavat johtaa tulkinnanvaraisiin tilanteisiin. Tilanteiden ratkaiseminen voi edellyttää huomattavia määriä resursseja niin yrityksiltä kuin veroviranomaisiltakin. Samalla toimialapoikkeukset ja kansainväliset verosopimukset rajoittavat lain soveltamismahdollisuuksia epäselvissä tilanteissa, joka saattaa puolestaan heikentää lain tehokkuutta ja yhtenäisyyttä. Ongelmakohtien vuoksi pyritään arvioimaan, miten lakia voitaisiin kehittää niin, että tarkoituksenmukainen veronvälttely saataisiin estettyä tehokkaasti mutta samalla rehellisen toiminnan kannalta säilytetään kohtuulliset ja ennustettavat toimintametodit.¹⁰⁷

5.1 Kaksinkertainen verotus

Kaksinkertainen verotus on laaja haitta kansainvälisen verotuksen kehityksessä, ja sitä ilmeneekin myös väliyhteisölainsäädännössä. Lailla pyritään estämään tulojen siirtäminen matalan verotuksen maihin, mutta samalla se voi altistaa tilanteille, joissa samaa tuloa verotetaan useaan kertaan. Kaksinkertainen verotus voi ilmetä kahdella eri tavalla kansainvälisessä verotuksessa. Nämä ovat juridinen ja taloudellinen kaksinkertainen verotus. Tilanteita, joissa samaa tuloa verotetaan useaan kertaan voi syntyä erityisesti tilanteissa, joissa useampi valtio soveltaa eri periaatteita verotusvaltansa määrittelyssä.¹⁰⁸ Väliyhteisölainsäädännön näkökulmasta tarkasteltuna kaksinkertainen verotus syntyy erityisesti tilanteissa, joissa Suomessa asuva henkilö joutuu

¹⁰⁷ Verohallinto väliyhteisölain ongelmakohtat s.70–71

¹⁰⁸ Helminen 2016 s. 91–92

maksamaan veroa väliyhteisön tulosta, vaikka tulosta on suoritettu vero jo ulkomaille. Sääntely kuitenkin mahdollistaa tämänkaltaisissa tilanteissa Suomessa maksettavasta verosta jo ulkomaille maksettujen verojen vähentämisen, kun kyseessä on sama väliyhteisötulo, jota on jo kertaalleen verotettu. Tämäkään menettely ei kuitenkaan aina poista kaksinkertaista verotusta kokonaisuudessaan. Joissakin tilanteissa maksetun veron määrä saattaa ylittää vähennyskelpoisen summan ja näin ollen vähennysmahdollisuudesta huolimatta verovelvollisen tulee ainakin osittain maksaa kaksinkertainen vero samasta tulosta.¹⁰⁹ Kaksinkertainen verotus voi ilmetä joko juridisena tai taloudellisena kaksinkertaisena verotuksena. Juridinen kaksinkertainen verotus ilmenee tilanteissa, joissa samaa verovelvollista verotetaan useamman valtion toimesta ja verotuksen kohteena on samat tulot tai varat. Tämän kaltaisia tilanteita voi syntyä esimerkiksi silloin, kun verovelvollinen katsotaan useamman valtion asukkaaksi tai kun lähdevaltio ja asuinvaltio verottavat samaa tuloa. Taloudellinen kaksinkertainen verotus ilmenee puolestaan tilanteissa, joissa useampi valtio verottaa samaa tuloa, mutta verotaakka jakaantuu useammalle kuin yhdelle verovelvolliselle. Taloudellinen kaksinkertainen verotus ilmenee usein esimerkiksi osinkoverotuksessa.¹¹⁰

KHO:n ratkaisussa 2010:7 tarkasteltiin tilannetta, jossa suomalainen verovelvollinen A omisti Liechensteiniin rekisteröidyn yhtiön B. Yhtiö katsottiin väliyhteisöksi, sillä sen verotuksellinen asema täytti Suomen väliyhteisölain mukaiset kriteerit. Yhtiön tulot katsottiin suomalaisen verovelvollisen väliyhteisötuloksi. B jakoi A:lle osinkoa, josta perittiin B:n kotivaltioissa lähdevero. KHO arvioi voiko A hyvittää osingosta perityn lähdeveron Suomessa maksettavasta väliyhteisötulon verosta. Tapauksessa katsottiin, ettei lähdeveroa voitu vähentää, koska osinko ja väliyhteisötulo eivät olleet samaa verotettavaa tuloa Suomen lainsäädännön näkökulmasta. Ratkaisu vahvistaa sen, ettei väliyhteisötulona verotettua tuloa ja siitä myöhemmin jaettavaa osinkoa pidetä verotuksellisesti yhtenä ja saman tulona. Tämä tulkinta tapa voi johtaa tilanteisiin, joissa osingosta maksettu lähdevero jää verovelvollisen lopulliseksi kustannukseksi, ellei kansallinen lainsäädäntö erikseen salli sen hyvittämistä.¹¹¹

Erityisesti tämänkaltaiset osingonjakoa koskevat tilanteet saattavat johtaa kaksinkertaiseen verotukseen. Kansallisen sääntelyn perusteella väliyhteisön jakamat osingot luetaan veronalaiseksi tuloksi ainoastaan siltä osin, kun ne ylittävät määrän, joka on aiemmin katsottu osakkaan veronalaiseksi tuloksi väliyhteisölain mukaan. Tällä käytännöllä voidaan lieventää kaksinkertaista

---

¹⁰⁹ HE 218/2018 s. 34–35.

¹¹⁰ Helminen 2016 s. 92.

¹¹¹ KHO 2010:7.

verotusta, mutta se ei kuitenkaan kata tilanteita, joissa väliyhteisö jakaa osinkoa osakkaalleen lähdeveron pidätyksen jälkeen.¹¹² Veronkiertodirektiivissä säädetään kahdenkertaisen verotuksen välttämisestä tilanteissa, joissa verovelvollinen luopuu osuudestaan väliyhteisössä tai kiinteässä toimipaikassa.¹¹³ Nykyinen kansallinen lainsäädäntö ei kuitenkaan sisällä vastaavaa sääntelyä. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa verovelvollinen joutuu maksamaan veroa väliyhteisötulosta sekä myöhemmin samasta tulosta saadusta luovutusvoitosta.¹¹⁴

5.2 Hallinnollinen taakka ja epäselvyydet

Väliyhteisölain toteuttaminen on aina tuottanut hallinnollista taakkaa sekä verovelvollisille että viranomaisille. Vuodesta 2019 eteenpäin tämä on korostunut entisestään. Muutokset väliyhteisölain määräysvaltasäännöksessä ja verosopimusvaltioita koskevien toimialapoikkeuksien poistaminen tuovat yrityksille selvitys- sekä ilmoitusvelvollisuuksia. Hallinnollista työtä on lisännyt etenkin määräysvaltasäännön muutos. Säännön mukaan ulkomaisten tahojen osuudet tulee ottaa huomioon määräysvaltaa arvioidessa. Tämä tuottaa aiempaa enemmän työtä, etenkin tilanteissa, joissa kansasijoittajien osuuksia on vaikea selvittää.¹¹⁵ Laissa tapahtuneiden muutosten seurauksena Suomen on tullut luopua aiemmista laajoista toimialapoikkeamista ja ottaa käyttöönsä suppeampi taloudellisen toiminnan poikkeus. Muutoksen takia epävarmuus yritysten keskuudessa on lisääntynyt, sillä yritysten on aiempaa yksilöllisemmin osoitettava harjoittavansa riittävää tosiasiallista toimintaa.¹¹⁶

Lain soveltaminen on tuottanut Suomessa ongelmia verovelvollisille etenkin taloudellisen toiminnan poikkeuksen, että sääntelyn tulkinnanvaraisuuden osalta. Verovelvolliselle voi olla epäselvää minkälainen toiminta luetaan riittäväksi taloudelliseksi toiminnaksi. Monet verovelvolliset ovatkin kokeneet vaikeuksia lain velvoitteiden täyttämisen ja ymmärtämisen. Viranomaisille puolestaan koituu lisätyötä tapauskohtaisen tulkinnan ja lisääntyneen valvonnan muodoissa.¹¹⁷ Etenkin valvontaan liittyvän työn määrä on kasvanut viranomaisten osalta. Muutoksen tiukan toteuttamisen aikataulun takia verovelvollisten saattoivat osittain jäädä

---

¹¹² HE 218/2018 s. 34–35.

¹¹³ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 8 kohta 6.

¹¹⁴ HE 218/2018 s. 34–35.

¹¹⁵ HE 218/2018 s. 39–40.

¹¹⁶ Valtionvarainministeriö BEPS-raportti 2017 s. 128–130

¹¹⁷ Verohallinto VYL ongelmakohdat s.97–99

puutteellisiksi tai epäselviksi, joka puolestaan johtaa täydennystarpeisiin selvityspyyntöjen muodossa.¹¹⁸

Passiivisen tulon verotukseen pohjautuvissa malleissa ilmenee tiettyjä haasteita, joita ei ole järjestelmissä, joissa sääntely kohdistuu koko yksikön tuloon. Passiivisten ja aktiivisten tulojen erottaminen toisistaan voi tuottaa haasteita etenkin konsernien sisäisissä liiketoimissa, lisäten epäselvyyttä ja hallinnollista taakkaa. Veronkiertodirektiivi jätti jäsenvaltioille oikeuden sisällyttää tiettyjä poikkeuksia lain soveltamisalaan, esimerkiksi tilanteissa, joissa passiivisen tulon osuus yksikön kokonaisuudesta on alle kolmanneksen. Alarajan soveltaminen lisää tarvetta valvonnalle ja seurannalle. Konsernit voivat pyrkiä hyötymään tästä yhdistämällä passiivituloa tuottavia eriä aktiivista liiketoimintaa harjoittaviin yksiköihin. Tämä ei palvele lain tarkoitusta ja näin ollen viranomaisten tulee pyrkiä tunnistamaan väärinkäyttö tilanteet.¹¹⁹ Tietyillä toimialoilla tulojen jaottelu on erityisen haastavaa ja siksi tietyin ehdoin rahoitusalan yrityksille on myönnetty erityisiä vapauksia väliyhteisölain piiristä.¹²⁰ Passiivisten tulojen määrittely sekä rajauksen kompleksisuus tuottavat viranomaisille hallinnollista kuormitusta valvonta- ja tulkinta työn lisääntymisen muodossa.¹²¹

5.3 EU-oikeuden ja kotimaisen lainsäädännön ristiriidat

Vaikka Suomen lainsäädäntöä on yhdenmukaistettu vastaamaan veronkiertodirektiivin vaatimuksia, löytyy sääntelystä siitä huolimatta elementtejä, jotka herättävät kysymyksiä yhteensopivuudesta EU-oikeuden kanssa. Jäsenvaltiot ovat oikeutettuja säätämään kansallisia säännöksiä, jotka ovat direktiivin vaatimuksia tiukempia. Direktiivin vähimmäisvaatimuksia ankarampi sääntely ei kuitenkaan saa olla ristiriidassa EU:n perusvapauksien kanssa. Säännösten tulee olla linjassa sisämarkkinoiden perusvapauksien kanssa ja näin ollen kansallinen sääntely ei saa asettaa perusteettomia esteitä rajat ylittävälle taloudelliselle toiminnalle EU-alueella.¹²² Suomen lainsäädäntö ei ole herättänyt erityistä huolta EU:n primäärioikeuden näkökulmasta. Mahdollisia ristiriitatilanteita saattaa kuitenkin syntyä esimerkiksi pääomien vapaan liikkuvuuden osalta.¹²³

¹¹⁸ HE 218/2018 s. 39.

¹¹⁹ Verohallinto 2021 väliyhteisölain ongelmakohdat s. 68.

¹²⁰ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 art. 4 kohta 7 ja johdanto-osa 9.

¹²¹ Verohallinto 2021 VYL ongelmakohdat s. 68.

¹²² Euroopan komission kertomus 19.8.2020 COM (2020) 383 final.

¹²³ Knuutinen & Itälä 2023 s. 862–863.

Kansallisen sääntelyn ja EU-oikeuden yhdenmukaisuuden vaatimus saattaa herättää kysymyksiä esimerkiksi väliyhteisölain substanssipoikkeuksen osalta Suomen lainsäädännössä. Suomen lainsäädännössä poikkeus soveltuu eri tavoilla EU ja ETA-alueiden sisä- ja ulkopuolisiin tilanteisiin. Alueen ulkopuolisilta mailta vaaditaan selkeän taloudellisen toiminnan lisäksi tiukasti rajattua hyväksyttävää toimialaa kuin myös verotustietojen tehokasta vaihtoa. Näitä kriteereitä ei sovelleta samalla tapaa ETA-alueella.¹²⁴ Kysymysmerkkejä yhteensopivuudesta ilmenee myös tosiasiallisen määräysvallan osalta. 25 prosentin rajalla on pyritty noudattamaan EU-tuomioistuimen linjauksiin, joiden mukaan sääntelyn hyväksyttävyyys perustuu tosiasialliseen määräysvaltaan. Suomen sääntely ei kuitenkaan rajoitu ainoastaan omistukseen, vaan lain soveltaminen on mahdollista myös tilanteissa, joissa osuutta ulkomaisesta yksiköstä ei ole lainkaan vaan sen sijasta verovelvollisella on oikeus tiettyyn määrään yksikön tuotoista. Tämän takia sääntely saattaa ulottua tilanteisiin, joissa riittävää sidettä vaikutusvallan ja valvonnan muodossa ei ole. Näin ollen Suomen sääntely saattaa ajautua tämänkaltaisissa tilanteissa ristiriitoihin EU:n pääomien vapaan liikkuvuuden kanssa.¹²⁵

Suomen kansalliset sääntelyratkaisut saattavat muodostua ongelmallisiksi myös hyvän verojärjestelmän näkökulmasta. Kun eri alueilla toimiville yksiköille asetetaan poikkeavia ehtoja ilman selkeitä perusteita, saattavat neutraalisuus ja oikeudenmukaisuus kärsiä. Ulkomaisen yksikön toimialaa rajoittava tulkinta voi johtaa tilanteisiin, joissa aitoa taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt saattavat jäädä poikkeuksen ulkopuolelle vain, koska ne eivät toimi rajatussa liiketoimintaluokassa. Lain soveltamisen perustuessa tosiasiallisen sisällön sijaan muodollisiin kriteereihin, on vaarana epätasapuoliset lopputulokset. Tämänkaltaisen kehitys ei ole linjassa EU-oikeuden kanssa.¹²⁶

---

¹²⁴ Euroopan Komission kertomus 2020 s. 5.

¹²⁵ Knuutinen & Itälä 2023 s. 862-863.

¹²⁶ Tokola 2022 s. 24-26.

6 Yhteenveto

Tutkielman perusteella voidaan todeta, että Suomen väliyhteisölainsäädäntö on kehittynyt ja muuttunut vastaamaan kansainvälisiä pyrkimyksiä veropohjan turvaamiseksi ja voittojen keinotekoisen siirtelyn estämiseksi. Vuoden 1995 alkuperäiseen lakiin on tullut laajennuksia ja täsmennyksiä etenkin OECD:n BEPS-hankkeen ja EU:n veronkiertodirektiivien myötä. Olennaisia kriteerejä väliyhteisölain soveltamisessa ovat määräysvalta sekä verotuksen taso. Suomen kansallisessa lainsäädännössä molemmat näistä kriteereistä ovat tiukempia kuin mitä EU minimissään vaatii jäsenvaltioiltaan.

Lain soveltamisalaan liittyviä haasteita ilmenee etenkin kaksinkertaisen verotuksen ongelmina sekä hallinnollisena taakkana sekä verovelvollisille että viranomaisille. Kaksinkertaisen verotuksen välttäminen on edelleen ongelmallista ja verovelvolliset saattavatkin ajoittain joutua kantamaan osan kyseisestä taakasta. Hallinnollisesti lainsäädännön implementointi aiheuttaa epäselvyyss tilanteita etenkin taloudellisen toiminnan aitouden arvioinnissa. Myöskään EU-oikeuden ja kansallisen lainsäädännön yhteensovittaminen ei aina ole täysin ongelmaton. Suomessa sovellettava verrattain tiukka linja saattaa ajoittain ajautua ristiriita tilanteisiin EU:n perusvapauksien kanssa. Kansallisen lainsäädännön ja perusvapauksien ristiriita voi luoda tilanteita, joissa oikeudellinen varmuus kärsii ja sääntelyn ennakoitavuus heikkenee.

Tutkielmassa esitettyjen havaintojen perusteella voidaan tulla siihen lopputulokseen, että väliyhteisölainsäädännöllä on Suomessa onnistuttu vähentämään voittojen keinotekoista siirtelyä, mutta toisaalta tulevaisuudessa olisi edelleen tärkeää kehittää sääntelyä selkeyttämällä sen soveltamiskriteereitä ja pyrkiä vähentämään sääntelyn aiheuttamaa hallinnollista taakkaa. Myös tehokkaan kansallisen yhteisyhteistyön jatkumisen varmistaminen ja EU-perusvapauksien huomioiminen varmistavat sen, että väliyhteisölaki toimii jatkossa tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti.

Lähteet

Oikeuskirjallisuus

Deloitte: EU Anti-Tax Avoidance Directive Implementation of controlled foreign company rules 2021.

Helminen, Marjaana: Kansainvälinen verotus. Alma Insights 2016.

Helminen, Marjaana: Väliyhteisölain muutos. Tilisanomat 2009.

Hirvonen, Ari: Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan. Helsingin yliopisto 2011.

Iaia, Roberto: Article 6 ATAD and Non-genuineness of arrangements. EC Tax Review 2021 s. 242-253.

Itälä, Hannu & Knuutinen, Reijo: Critical Review Of The Atad Implementation: The Implementation of the ATAD in Finland. Intertax 2023 s. 851-869.

Johansson, Åsa & Skeie, Bieltvedt & Sorbe, Stephane: Anti-avoidance rules against international tax planning: A classification. OECD 2017. <https://doi.org/10.1787/1a16e9a4-en>.

Knuutinen, Reijo: Verosuunnittelun oikeudelliset ja yhteiskunnalliset rajat. Alma Insights 2020.

KPMG: KHO 2025:5 väliyhteisölain taloudellisen toiminnan poikkeus rahastotoimijalle.

Tokola, Antti: Changes to the Finnish CFC Regime: What Were the Effects. Nordic Tax 2022 s. 22-49.

Virallis- ja puolivirallislähteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen tarjontaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/952, annettu 29 päivänä toukokuuta 2017, direktiivin 2016/1164 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse verokohtelun eroavaisuuksista kolmansien maiden kanssa.

Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta 12 päivänä heinäkuuta 2006 annetun neuvoston direktiivin (EU) 2016/1664, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivin (EU) 2016/1164 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse verokohtelun eroavuuksista kolmansien maiden kanssa 29 päivänä toukokuuta 2017 annetulla neuvoston direktiivillä (EU) 2017/952, täytäntöönpanosta.

Verohallinto 2021, Väliyhteisölain ongelmakohdat. https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2021_02-väliyhteisölain-ongelmakohdat.pdf. Katsottu 7.4.2025.

Verohallinto 2021, Väliyhteisötulon verotus Suomessa. Dnro. VH/5275/00.01.00/2021.

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48479/väliyhteisötulon-verotus-suomessa4/#2-soveltamisala-ja-verovelvolliset>. Katsottu 7.4.2025.

Valtionvarainministeriö 2017, BEPS-toimenpiteiden taloudellisten vaikutusten arviointiraportti.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain muuttamisesta, HE 218/2018.

OECD 2015 Designing Effective Controlled Foreign Company Rules, Action 3: Final Report.

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2015/10/designing-effective-controlled-foreign-company-rules-action-3-2015-final-report_g1g58ce1/9789264241152-en.pdf. Katsottu 7.4.2025.

OECD 2013 Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting.

https://www.oecd.org/en/publications/action-plan-on-base-erosion-and-profit-shifting_9789264202719-en.html. Katsottu 4.4.2025.

OECD 2013 Addressing Base Erosion and Profit Shifting.

https://www.oecd.org/en/publications/addressing-base-erosion-and-profit-shifting_9789264192744-en.html. Katsottu 9.4.2025.

Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annettu 16.12.1994. 1217/1994.

Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta 28.12.2018/1364.

Verohallinto 2023 verosopimusten artiklat Dnro. VH/6226/00.01.00/2022. Katsottu 8.4.2025

Oikeustapaukset

KHO 2010:7

KHO 2012:114

KHO 2025:5

KHO 2012:118

KVL 2023/41

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12 päivänä syyskuuta 2006. Cadbury Schweppes plc ja Cadbury Schweppes Overseas Ltd vastaan Commissioners of Inland Revenue. Asia C-196/04.

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17 päivänä tammikuuta 2008. Lammers & Van Cleeff NV v Belgische Staat. Asia C-105/07.